

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 006/18

KLAGER: Orange Helse AS ved daglig leder Nils Kristian Paulsen
PUBLIKASJON: Klassekampen (papir og nett)
PUBLISERINGSDATO: 04.01.2018
STOFFOMRÅDE: Arbeidsliv
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Feilaktige opplysninger, den samtidige imøtegåelsesretten
REGISTRERT: 04.01.2018
BEHANDLET I PFU: 19.06.2018
BEHANDLINGSTID: 195 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift/daglig leder
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Klassekampen publiserte en artikkel **torsdag 4. januar 2018** med stikkittelen «**• To av tre vil forby vikarbyråer i byggebransjen • Feil virkemiddel, mener NHO**», tittelen «**Flertall mot vikarbyrå**» og ingressen:

«SKEPTISKE: Et solid flertall i folket vil kaste vikarbyråene ut av byggebransjen. I vår skal Stortinget ta stilling.»

Artikkelen opplyste at høsten 2017 hadde Ap, SV og Rødt levert inn litt ulike forslag som tok sikte på å forby bruken av bemanningsselskaper i byggebransjen. Nå hadde Sentio på oppdrag fra Klassekampen utført en undersøkelse som viste at dette forslaget hadde sterk støtte i folket.

Fellesforbundet var intervjuet og var fornøyd med undersøkelsen, og mente et forbud var viktig. NHO Service og Handel mente imidlertid at et forbud ville bety trøbbel for byggebransjen og føre til konkurser og arbeidsledighet.

Til slutt i artikkelen, under mellomtittelen «**Jubel i SV**» var det et intervju med en stortingsrepresentant for SV, Nicholas Wilkinson, som sa at dette var «utrolig kule tall».

«- Det viser at folk ser problemene regjeringen ikke ser. Forskjellene øker, og mange fanges i et utrygt arbeidsliv med grov utnyttelse. Det vil folk ha slutt på, og det bør regjeringen lytte til.»

Ap og Rødts forslag er rettet spesifikt mot byggebransjen, mens SVs forslag innebærer en generell begrensning på hele bemanningsbransjen. – Vi ser jo, blant annet med Orange Helse-saken, at det foregår grov utnyttelse også i andre bransjer, sier Wilkinson.

Selskapet Orange Helse leverte helse- og pleietjenester til Bergen kommune, men avtalen med den private velferdsaktøren ble avsluttet da alvorlige brudd på norsk arbeidslovgivning ble kjent.

– Er det ikke mer sannsynlig å få gjennom et mer begrenset forslag, som Rødt eller Ap sitt, enn et generelt forbud mot bemanningselskaper?

– Hva som er mulig å få gjennom, ser vi på på Stortinget. Vi vil stemme på alle forslag som vil føre til bedre situasjon.»

Artikkelen ble publisert både på papir og nett.

KLAGEN:

Klager er daglig leder i det privateide bemanningsbyrået Orange Helse AS. Han reagerer på omtalen, og mener Orange Helse skulle hatt samtidig imøtegåelse av følgende påstand:

«Vi ser jo, blant annet med Orange Helse-saken, at det foregår grov utnyttelse også i andre bransjer, sier Wilkinson».

Videre skriver klager at henvisingen som gjøres av Klassekampen til Bergen kommune er feil. Klager skriver: «Avtalene med Bergen kommune ble avsluttet flere måneder før "rapporten om Orange " forelå. Bergen kommune inngikk ny avtale med Orange på første mulige anbud innen helse og sosial sektoren.»

Klager tok kontakt med journalisten samme dag som artikkelen var publisert, men skriver at journalisten kun ba ham om mailadressen.

Klager mener punkt 4.13 og punkt 4.14 i Vær Varsom-plakaten er brutt.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Klassekampen skriver at så snart avisen ble gjort kjent med feilen om Bergen kommune, ble den rettet i papirutgaven. Følgende ble publisert i papiravisen 5. januar:

«Rettelse

Klassekampen skreiv i går at selskapet Orange Helses avtale med Bergen kommune

om levering av helsetjenester ble avsluttet etter avdekking av brudd på arbeidslovgivningen. Det stemmer ikke. Avtalen med Bergen kommune ble avsluttet etter at byrådet i Bergen besluttet å rekommunalisere hjemmesykepleien. Det var avtalen Orange Helse hadde med tre regionale helseforetak som ble avsluttet etter at en rapport fra Deloitte viste brudd på arbeidstidsbestemmelsene i loven.»

Også nettversjonen av artikkelen ble korrigert. Avisen fjernet de to avsnittene hvor Orange Helse ble nevnt, og tilføyde følgende under artikkelen:

«I den opprinnelige versjonen av denne saken ble det også rettet kritikk mot helseselskapet Orange Helse. Dette medførte at følgende rettelse ble trykket i Klassekampen påfølgende dag, 5. januar: Klassekampen skreiv i går at selskapet Orange Helses avtale med Bergen kommune om levering av helsetjenester ble avsluttet etter avdekking av brudd på arbeidslovgivningen. Det stemmer ikke. Avtalen med Bergen kommune ble avsluttet etter at byrådet i Bergen besluttet å rekommunalisere hjemmesykepleien. Det var avtalen Orange Helse hadde med tre regionale helseforetak som ble avsluttet etter at en rapport fra Deloitte viste brudd på arbeidstidsbestemmelsene i loven.»

På bakgrunn av disse rettelsene mener Klassekampen at VVP punkt 4.13, om å rette feil, ikke er brutt.

Klassekampen avviser at klagers rett til samtidig imøtegåelse (VVP punkt 4.14) er utløst. Det påpekes at den påklagede artikkelen ikke er en sak om Orange Helse, men om vikarbyråene i byggebransjen: «Orange Helse ble nevnt som et sidepoeng i slutten av artikkelen, for å illustrere at utfordringene vikarbyråene har skapt i byggebransjen også gjør seg gjeldende i andre bransjer.»

Videre vises det til den løpende debatten som pågår om bemanningsbransjen og vikarbyråer. Klassekampen mener det må være mulig å komme med politiske synspunkt uten at det må innhentes samtidig imøtegåelse i alle sammenhenger.

Til sist, mener Klassekampen at det publiserte er et vel kjent faktum, og noe som har vært omtalt flere ganger: «Det er dokumentert at Orange Helse er ansvarlig for klare brudd på arbeidsmiljøloven, som er en lov som nettopp skal hindre grov utnyttelse av arbeidstakere.»

Her viser Klassekampen til rapporten fra revisjonsfirmaet Deloitte som kom i 2016, <http://jusboka.no/wp-content/uploads/2016/11/1603-Deloitte-Rapport-Orange-Helse-AS.pdf?x22677> og som førte til oppsigelsesbrev fra HINAS.

I sammendraget i rapporten pekes det på «flere alvorlige avvik» og det står: «Undersøkelser viser at enkelte av de ansatte har alvorlige brudd på arbeidsmiljølovens bestemmer om arbeid- og hviletid. Vikarer hadde ikke lønn som samsvarer med tariff. Feil beregning av krav på kveld/natt etc.» Det vises også til at helseforetakenes (HINAS) oppsigelse av Orange Helse har blitt omtalt i en rekke medier. Blant annet i Fagbladet i 2016, der også klager også var sitert på følgende: «– Orange Helse erkjenner at enkelte brudd på arbeidstidsbestemmelsene har forekommet. Dette er uakseptabelt – våre egne interne retningslinjer har ikke vært fulgt. Vi har nå skjerpet våre rutiner og innført ytterligere kontrolltiltak slik at tilsvarende brudd ikke skal kunne skje i fremtiden, sier Nils Paulsen, daglig leder i Orange Helse AS.» Det vises også til Aftenpostens omtale i forbindelse med at Oslo kommune sa opp sin kontrakt i 2016. Også Bergensavisen og NRK omtalte denne

oppsigelsen i 2016.

Oppsummert mener Klassekampen at det er et etablert faktum at «Orange Helse er ansvarlig for brudd på arbeidsmiljøloven, som skal sikre arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår, samt hindre utnyttelse av dem. Etter vår vurdering er det ikke påkrevet å gi samtidig imøtegåelse hver gang man henviser til dette faktumet».

Klager skriver at han ikke var kjent med rettelsen som ble publisert i papiravisen 5. januar. Han mener imidlertid at det tok for lang tid før denne rettelsen kom på nett. Den kom først da avisa mottok PFU-klagen, og klager viser til en epost han mottok fra Klassekampens redaktør den 22.01.18: «Vi tenkte ikke på at dette også burde vært rettet i nettartikkelen, men den er nå korrigert.» Klager anfører at rettelser på nett er vel så viktig som rettelser i papir, særlig viktig var det for klager fordi det i denne perioden ble skrevet mye om Orange Helse, «og den feilaktig opplysning fra Klassekampens side og nettsaken har blitt delt flere ganger, dermed burde denne versjonen blitt rettet når Paulsen gjorde journalisten oppmerksom på feilen».

Videre er klager enig med Klassekampen i at den påklagede artikkelen dreide seg om byggebransjen. Men, skriver klager: «[N]år vi en gang blir tatt inn som et «sidepoeng» der en kilde hevder vi driver med grov utnyttelse mener vi at vi burde fått samtidig imøtegåelse. Denne kilden bruker oss som eksempel på hvorfor vikarbyrå burde forbys på generelt grunnlag. En så heftig anklagelse burde ikke stå alene som en sannhet, da burde den anklagende part få tilsvare rett (imøtegåelsesrett; sekr. anm.). Det faktum at dette var en forsidesak i Klassekampen gjør dette poenget enda tydeligere.»

Klager reagerer også på at Klassekampen i tilsvaret hevder at det er et «etablert faktum» at Orange Helse er tatt for klare brudd på arbeidsmiljøloven. Dette er ikke klager enig i, og mener rapporten fra Deloitte var uferdig, og at oppsigelsesbrevet fra HINAS var høyst tendensiøst.

Klager skriver: «Vi har, som Klassekampen viser til, sagt oss enige at det har forekommet enkelte brudd på arbeidstidsbestemmelsene, men ingen av disse er systematiske eller er i nærheten av å vise grov utnyttelse av våre ansatte. Vi er en del av en sektor som er svært sårbar på brudd på arbeidstidsbestemmelsene. Dette gjelder både for private leverandører og for den offentlige tjenesten. Dette er et «etablert faktum» som man finner både i rapporter og i mediene. At en uferdig rapport vi har forsøkt å bestride blir stående som et faktum blir feil. På generelt grunnlag blir ikke faktum etablert gjennom media, men et eller flere synspunkt. Det samme kan sies om rapporter fra kunder; det er ikke domsavsigelser, men undersøkelser.» Problemet, slik klager ser det, med slike saker som fremstilles som «etablerte faktum» er at mediet ikke kontrollerer fakta eller er kildekritisk nok. På denne måten etableres det et faktum som egentlig bare er gjentakelser i flere medier.

Klassekampen hadde ikke mer å tilføye.